

УДК 811.111'42[36+37]

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-2-24>**Оксана КУНЦЬО,***orcid.org/0000-0003-2939-2629*

викладач кафедри іноземних мов

Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

(Кам'янець-Подільський, Хмельницька область, Україна)

ok.kuntso@gmail.com

ГРАМАТИЧНА МОТИВАЦІЯ: ОГЛЯД КОГНІТИВНИХ ПІДХОДІВ ДО СИНТАКСИСУ

В статті представлено огляд актуальних підходів до синтаксису в розрізі теорії когнітивної граматики та лексико-конструкційної моделі значення. Окреслено відмінності, які існують між різними лінгвістичними теоріями, зокрема в розгляді функцій граматики та описових рівнів лінгвістичної організації. З'ясовано, що когнітивна граMATика відкидає поняття традиційної ієрархічної конституції та, часто, ігнорує аналітичні рівні опису, відводячи ключові позиції когнітивним моделям лінгвістичної організації та таким концептуальним операціям як схематичність, виразність, перспектива та фокус уваги. Особливо важливими в рамках даної теорії, постають відносини первинного та вторинного фокусного відношення між учасникам заданої ситуації. Когнітивна та конструкційна граматики поділяють припущення про континуум граматики та лексики, як таких які є символічними і складаються із пар форми та значення. Лексико-конструкційна модель прагне знайти закономірності зв'язку значення-форма на всіх рівнях і в усіх областях лінгвістичного опису. Оскільки, дана модель базується на використанні мови, її мета полягає в тому, щоб облік закономірностей базувався на систематичному пошуку природних лінгвістичних висловів у контексті їх продукування. Лексико-конструкційна модель пропонує, натомість, чотири широкі рівні опису та пояснення значення конструкцій, найвищий з яких стосується дискурсивних відносин, які втілюються через інференційні механізми та конструктивні ресурси.

В ході дослідження, здійснено опис граматичної мотивації значення синтаксичних конструкцій. Ключову роль в мотивації значення та форми конструкцій відведено метонімії. Позаяк, саме метонімія розглядається когнітивістами як фундаментальна когнітивна модель і відіграє вирішальну роль у семантичній структурі та граматиці мови на всіх аналітичних рівнях.

Продемонстровано можливі шляхи поєднання окреслених підходів з врахуванням інференційних механізмів та конструктивних ресурсів під час аналізу синтаксичних конструкцій, зокрема граматичного значення складно-підрядного умовного речення, в якому імпліцитні ролі передумови та висновку активовано завдяки метонімії.

Ключові слова: когнітивна граMATика, лексико-конструкційна модель значення, мотивація, синтаксичні конструкції, концептуальна метонімія, інференція.

Oksana KUNTZO,*orcid.org/0000-0003-2939-2629*

Lecturer at the Foreign Languages Department

Higher Education Institution "Podillia State University"

(Kamianets-Podilskyi, Khmelnytskyi region, Ukraine)

ok.kuntso@gmail.com

GRAMMATICAL MOTIVATION: AN OVERVIEW OF COGNITIVE APPROACHES TO SYNTAX

The article presents an overview of current approaches to syntax in terms of the Theory of Cognitive Grammar and the Lexical Constructional Model. The study aims to outline the differences between various linguistic theories, in particular in considering the functions of grammar and the descriptive levels of linguistic organization. It was found that Cognitive Grammar rejects the notion of the traditional hierarchical constituency. And the analytical levels of description are of minor importance if compared to cognitive models of linguistic organization and such dimensions of construal as schematicity, prominence, perspective, and focus of attention. The latter emphasizes the importance of the relationship between the primary focal participant and the secondary focal participant of the situation being conceptualized. Cognitive and Constructional Grammar share the assumption of a grammar-lexicon continuum as symbolic and consisting of pairings of form and meaning. The Lexical Constructional Model seeks to find regularities of the meaning-form connection at all levels and in all areas of linguistic description. Since this model is usage-based, its purpose is that the accounting of regularities is based on a systematic search for linguistic expressions occurring in the natural context of their production. The Lexical Constructional Model offers, instead, four broad levels of description and explanation of the construction

meaning, the highest of which concerns the discursive relations that are embodied through inferential mechanisms and constructional resources.

The meaning of the syntactic constructions is described as metonymically motivated, since the conceptual metonymy underlies the motivation of constructional meaning and form. The study provides possible ways of applying the outlined approaches, with the inferential mechanisms and constructive resources being considered during the analysis of syntactic constructions, in particular, the overall grammatical meaning of the whole complex conditional sentence, in which the implicit roles of premise and conclusion are metonymically activated.

Key words: *Cognitive Grammar, Lexical Constructional Model, syntactic construction, conceptual metonymy, inference.*

Постановка проблеми. Когнітивна граматика досліджує мотиваційний зв'язок, який існує між значенням та формою лінгвістичних конструкцій, з огляду на їхню когнітивну та комунікативну основу. Традиційно, в когнітивній граматиці відкидається поняття автономії мови та синтаксису і, відповідно, не передбачається існування чітких меж між синтаксисом і лексикою, а для тлумачення лінгвістичної організації звертаються до різних загальних когнітивних здібностей і когнітивних моделей (Броччіас, 2019: 23). Проте, доволі часто, під час концептуального розгляду синтаксичних конструкцій як відносно об'ємних мовних взірців цілком доцільно вдається до аналізу відповідно до аналітичних рівнів граматики. Такий, свого роду рівневний підхід запропоновано лексико-конструкційною моделлю (Руїс де Мендоса, 2008; 2014), яка розглядає конструкцію значення із залучення конструкційних та інференційних механізмів, реалізованих на чотирьох рівнях опису та пояснення значення.

Аналіз досліджень. За категоріальний апарат в даній статті прийнято теорію когнітивної граматики Р. Ленекера (1991; 2008) та його бачення конструкційної граматики (Ленекер, 2005; Крофт, 2001). До уваги взято змістовний огляд згаданих теорій та практичне застосування засад когнітивної граматики, зокрема аналіз синтаксичних конструкцій запропонованих в роботі К. Броччіас (2019) "*Cognitive Grammar. Current Approaches to Syntax: A Comparative Handbook*". В розрізі чинного дослідження огляд актуальних теорій синтаксису збагачено завдяки, врахуванню лексико-конструкційної моделі та рівнів опису та пояснення значення, запропонованих у роботах Ф. Руїс де Мендоса "*Levels of description and constraining factors in meaning construction: An introduction to the Lexical Constructional Model*" (2008) та "*Cognitive Modeling. A Linguistic Perspective*" (2014). Чільне місце відведено граматичній мотивації значення синтаксичних конструкцій (Ленекер, 2009; Руїс де Мендоса, 2001). Опис мотивації здійснено з урахуванням авторитетної думки А. Барселона, який в праці "*Motivation of construction meaning and form. The roles of metonymy and inference*" (2009)

наголошує на провідній ролі метонімії в мотивації конструкційного значення та концептуальному скеруванні інференції значення.

Мета даної роботи полягає в компаративному огляді когнітивно-граматичних підходів до аналізу синтаксису як аналітичного рівня та рівнів опису і пояснення значення, запропонованих в розрізі лексико-конструкційної моделі. Поставлена мета реалізується шляхом аналізу синтаксичних конструкцій, зокрема складно-підрядних умовних речень, ключову роль в мотивації та інференції значення яких відведено концептуальній метонімії.

Виклад основного матеріалу. Творець теорії когнітивної граматики Р. Ленекер вдається до поняття «конструкційна граматика» для позначення певної недериваційної системи, яка описує радше конструкції (поєднання значення та форми), аніж правила, де лексика та граматики утворюють континуум (Ленекер, 2005). Когнітивна та конструкційна граматики (Крофт, 2001) поділяють ключові припущення, такі як згаданий континуум граматики та лексики, і важливість таких когнітивних здібностей як профілювання та категоризація, що означає відсутність чіткого поділу між мовою та загальним пізнанням (Броччіас, 2019: 44). Лексика, морфологія та синтаксис не розглядаються як автономні мовні компоненти, а вважаються ідентичними за своєю природою, оскільки всі вони є символічними, складаючись із пар форми та значення (Броччіас, 2019: 24). Наділена в когнітивістиці значенням, граматики прагне запропонувати концептуальну характеристику класів слів, синтаксичних функцій і синтаксичних конструкцій (Броччіас, 2019: 31). У цьому широкому сенсі граматичні конструкції включають лексеми, фразові єдності та речення, оскільки всі ці структури є систематизацією форм, умовно поєднаних з одним або кількома значеннями (Барселона, 2009: 365). Загалом, лексико-конструкційна модель (ЛКМ) поділяє таке розуміння конструкції як пари значення та форми (Руїс де Мендоса, 2014). Головним завданням ЛКМ є розробка змістовної теорії конструювання значення, яка базується на використанні мови і має на меті дати пояснення того, як усі аспекти значення,

включаючи ті, що виходять за межі так званої базової граматики взаємодіють один з одним (Руїс де Мендоса, 2008: 2).

Перш ніж перейти до огляду аналітичних рівнів когнітивної граматики та рівнів опису і пояснення значення, запропонованих в розрізі лексико-конструкційної моделі, варто коротко окреслити певні відмінності які існують в цьому плані між різними теоріями граматики. В той час як когнітивна граматика не розглядає синтаксичні функції як базові одиниці опису, а просто як зручні описові мітки для різноманітних концептуальних операцій (Броччіас, 2019: 31), функціональна граматика робить акцент не лише на структурі пропозицій, а й, зокрема на функціях їх елементів. Функціональна граматика призначає три типи функцій різним елементам структури пропозиції: синтаксичну (суб'єкт/об'єкт), семантичну (агент/пацієнт тощо) і прагматичну (тема/фокус) (Руїс де Мендоса, 2014). А функціональна граматика дискурсу складається з таких чотирьох рівнів опису як фонологічний, морфо-синтаксичний, семантичний та прагматичний (Руїс де Мендоса, 2014). Когнітивна граматика ж, натомість відкидає поняття автономії синтаксису та традиційної ієрархічної конституції, представленої в синтаксичних деревах (Броччіас, 2019: 30) та передбачає лише ієрархії конструкцій як символічних пар значення та форми (Ленекер, 2005). Лексико-конструкційна модель прагне знайти закономірності зв'язку значення-форма на всіх рівнях і в усіх областях лінгвістичного опису, тому на конструкції можна натрапити на будь-якому значущому формальному рівні, починаючи від морфем, слів і фраз до цілих речень і над фразових єдностей (Руїс де Мендоса, 2014). В ЛКМ процес створення структури значення на тому чи іншому рівні вважається конструкцією в сенсі, дуже близькому до того, який існує в когнітивістиці, а саме в сенсі фіксованої пари форма-значення незалежно від її формальної чи функціональної складності. Таким чином, граматику розглядають як перелік конструкцій, які пов'язані одна з одною через різні механізми розширення (Руїс де Мендоса, 2014).

Отож, когнітивна граматика відкидає традиційну дихотомію між лексикою та граматиною, а граматичні моделі/правила розглядаються як схематичні абстракції над конкретними випадками використання мови і є символічно складнішими ніж лексеми та морфеми (Броччіас, 2019: 26). Ключовими для когнітивної граматики є не стільки рівні опису, а такі поняття концептуальних операцій як схематичність, виразність і перспектива (Ленекер, 1991; 2008; Броччіас, 2019: 25). Глу-

мачення виразності є неможливим без розгляду фокусу уваги, оскільки цей вимір проявляється у зв'язках, де один із учасників (траектор) набирає більшої виразності ніж інший (орієнтир) (Ленекер, 2008: 70; Броччіас, 2019: 27). Надання первинного та вторинного фокусного значення учасникам, пов'язане із перспективою (Броччіас, 2019: 27). Так, до прикладу, речення, яке розглядається з точки зору взаємодії мовця-слухача і функціонує як мовленнєвий акт, вважатиметься траектором, а мовленнєва подія – орієнтиром (Руїс де Мендоса, 2014). Когнітивна граматика також пропонує когнітивні моделі лінгвістичної організації, одним із прикладів яких є так звана модель сцени, в якій розрізняють область «*поза сценою*» (включає фон, до якого належать мовець та слухач та їхня безпосередня взаємодія), і область «*на сцені*» (включає інформацію, яка розглядається в фокусі уваги) (Броччіас, 2019: 29).

У лексико-конструкційній моделі виділяються чотири широкі рівні опису та пояснення (Руїс де Мендоса, 2014): 1) перший рівень представлено лексичними та актантно-структурними шаблонами конструкцій, а діяльність на цьому рівні породжує семантично та/або інференційно збагачені уявлення про структуру подій, які готові до взаємодії з уявленнями з інших рівнів; 2) другий рівень стосується ситуаційного імпліцитного значення, яке іноді може набувати конвенційного зв'язку з заданою мовною формою, таким чином породжуючи так звані імпліцитні конструкції; 3) іллокуційна інтерпретація на третьому рівні ґрунтується на наданні доступу до ситуаційних моделей високого рівня; 4) четвертий, найвищий, рівень стосується дискурсивних відносин, які втілюються через інференційні механізми (когерентність) та конструкційні ресурси (когезія). Такі відносини є концептуальними і можуть матеріалізуватися в різних ситуаціях синтаксичної не/залежності. Елементи з кожного рівня опису, які можуть відрізнятися за складністю та природою, поєднуються встановленим чином, або ж діють як ключ для інференційних процесів, таким чином даючи повністю відпрацьовані репрезентації значення (Руїс де Мендоса, 2014). Оскільки ця модель заснована на вживанні мови, її мета полягає в тому, щоб облік закономірностей базувався на систематичному пошуку природних мовних висловів у контексті їх продукування (Руїс де Мендоса, 2014). В дійсності, лінгвістичні елементи невіддільні від фактичних випадків використання мови, які на думку прихильників теорії когнітивної граматики, включають принаймні чотири осі (індивідуальна вісь, інтерактивна

вісь, описова вісь і дискурсивна вісь (Брочіас, 2019: 34)), що певним чином віддзеркалюють рівні опису та пояснення значення.

Згідно із лексико-конструкційною моделлю, лінгвістам варто бути обізнаними з інференційними процесами формування значення, що буде особливо корисним для мотивації деяких мовних явищ (Руїс де Мендоса, 2014). На думку А. Барселона (2009) ключовим фактором мотивації конструкційних значення та, навіть, форми є метонімія. Разом із метафоричною, образно-схематичною та пропозиційною моделями метонімія розглядається когнітивістами як фундаментальна когнітивна модель, що відіграє вирішальну роль у семантичній структурі та граматиці мови на всіх аналітичних рівнях (Барселона, 2009: 370).

Концептуальна метонімія полягає в мапуванні когнітивної сфери-джерела на сферу-мету/ціль, які знаходяться в одній функціональній області та пов'язані прагматичною функцією, завдяки чому ментально активується ціль (Барселона, 2001: 246). Відтак, існує повна взаємодія між метонімією як концептуальним засобом і різними областями граматичного опису, оскільки, метонімія лежить в основі і значною мірою мотивує семантичний імпорт певних граматичних виборів і лежить в основі загальноприйнятого значення деяких граматичних конструкцій (Руїс де Мендоса, 2001: 322). Таку інференційну роль метонімія черпає зі своєї здатності ментально активувати імпліцитний первинний зв'язок між певними елементами знання чи досвіду (Барселона, 2009: 369). Метонімія реалізується завдяки висуненню на передній план, надаючи, водночас, концептуальної виразності певному елементу, в той час як інші елементи залишаються на задньому плані (Руїс де Мендоса, 2014). Якщо ж метонімічно скероване значення закріплюється за певною граматичною конструкцією чи лексикалізується, то така метонімія вважається мотиваційною (Барселона, 2009: 369).

В даній роботі ми спробуємо продемонструвати когнітивну методи аналізу синтаксису на прикладі умовних речень, а саме епістемічних умовних речень, які А. Барселона трактує саме як метонімічні розширення умовних речень (Барселона, 2009: 381). В традиційних умовних реченнях, профілюються відносини між частиною речення, яка містить умову та тією частиною, яка висвітлює результат, а сам концептуалізатор ситуації опиняється на задньому плані поза масштабом предикації (score of predication) (Ленекер, 1991; 2008). Така ситуація сконструйована радше об'єктивно, аніж суб'єктивно,

де мовець, будучи частиною фону (ground), завжди є присутнім та надає оцінку ймовірності умови висвітленої в реченні та уможливорює зв'язок між частинами умовного речення, проте, в епістемічних умовних реченнях концептуалізатор, а саме інтерпретація ним заданої ситуації, опиняється в безпосередньому масштабі (immediate scope) (Барселона, 2009: 381–382). Для аналізу обрано цитату із розширеного есе Вірджинії Вульф "A Room of One's Own":

Women do not write books about men – a fact that I could not help welcoming with relief, for if I had first to read all that men have written about women, then all that women have written about men, the aloe that flowers once in a hundred years would flower twice before I could set pen to paper.

На цьому етапі, ми розглянемо не цитату в цілому, а лише імпліцитне значення складно-підрядного умовного речення (виділено жирним) – «загальне прототипне граматичне чи конструкційне значення складного речення» (Барселона, 2009: 381). Авторка підкреслює мало-ймовірність дослідження нею чоловічої творчості стверджуючи, що передумовою таких нездійснених обставин було б те, що їй довелося б спочатку прочитати усе, що чоловіки коли-небудь писали про жінок, а ще потім все те, що всі жінки коли-небудь писали про чоловіків, на що знадобилося б витратити таку кількість часу, яка фактично є нереальною для одного життєвого циклу настільки, що, в результаті, алое, яке квітне раз на сотню літ зацвіло б двічі.

На думку, А. Барселона, зв'язок між частинами умовного речення мотивовано метонімічним зв'язком ЧАСТИНА задля ЦІЛОГО (Барселона, 2009: 382). Метонімія просто активує імпліцитні ролі передумови та висновку, які концептуально суміжні як сфера-джерело (у цьому випадку гіпотетичний результат) і сфера-ціль (передумова) (Барселона, 2009: 382). Проте, слід пам'ятати, що інференція не може бути зведена виключно до метонімії, яка, радше, концептуально скеровує процес прагматичної інференції і, зазвичай, діє під тиском прагматичних комунікативних принципів і на основі контекстуальної інформації (Барселона, 2009: 394). Частина речення яку ми попередньо випустили з поля аналізу можна вважати інференційним ключем, який забезпечує сам концептуалізатор/авторка, експліцитно демонструючи власну оцінку ситуації й, відтак, опиняється в масштабі предикації. А композиційне значення цитати загалом реалізовано завдяки експліцитному когерентному елементу "for", тому, цілісний аналіз значення даної синтаксичної конструкції не

був би можливим без врахування рівнів опису та пояснення, пропонованих лексико-конструкційною моделлю аналізу значення.

Висновки. Когнітивна граматики ставить під питання автономію синтаксису, оперуючи поняттями концептуальних операцій та моделей. Поняття рівневого опису мовних явищ не характерне для когнітивної граматики, яка визнає лише ієрархії конструкцій як символічних пар значення та форми та робить акцент здебільшого на мотивації згаданих зв'язків. Лексико-конструкційна модель поділяє таку характеристику конструкцій, де форма надає доступ до значення, а значення реалізується формою в визначеній мовленнєвою спільнотою мірі, а сам зв'язок є стабільно асоційова-

ним у свідомості концептуалізатора. Схильна до рівневого опису мовних явищ лексико-конструкційна модель підкреслює невіддільність тлумачення мовних конструкцій від безпосередніх ситуацій їх вживання. Таким чином, лексико-конструкційна модель інтегрує прагматичний і дискурсивний виміри використання мови в свій описовий і пояснювальний апарат. В тих випадках, коли контекст неоднозначний або занадто бідний, концептуалізатор залучається в інференційний процес, який мотивував появу значення чи форми синтаксичної конструкцій. В основі такої інференційної діяльності полягає метонімія. Метонімічний опис допомагає досягнути зв'язок між частинами складного умовного речення як концептуально суміжний.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Barcelona A. Clarifying and applying the notions of metaphor and metonymy within cognitive linguistics : An update. *Metaphor and Metonymy in Comparison and Contrast*. 2001. pp. 207–277. DOI : 10.1515/9783110219197.2.207
2. Barcelona A. Motivation of construction meaning and form. The roles of metonymy and inference. *Metonymy and Metaphor in Grammar* / ed. by K-U. Panther, L. L. Thornburg and A. Barcelona. Amsterdam-Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2009. pp. 363-401.
3. Broccias C. 2. Cognitive Grammar. *Current Approaches to Syntax: A Comparative Handbook* / ed. by: A Kertész, E. Moravcsik, and C. Rákosi. Berlin, Boston : De Gruyter Mouton, 2019. pp. 23–48. <https://doi.org/10.1515/9783110540253-002>.
4. Croft W. *Radical Construction Grammar: Syntactic Theory in Typological Perspective*. Oxford : Oxford University Press, 2001.
5. Langacker R. W. *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. New York : Oxford University Press, 2008. 562 p.
6. Langacker R. W. *Concept, Image, and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar*. Berlin, New York : Mouton de Gruyter, 1991. 395 p.
7. Langacker R. W. Construction Grammars: Cognitive, Radical and less so. *Cognitive Linguistics: Internal dynamics and interdisciplinary interaction* / ed. by: F. J. Ruiz de Mendoza, M. S. Peña. Berlin-New York : Mouton de Gruyter, 2005. pp. 101–159.
8. Langacker R. W. Metonymic Grammar. *Metonymy and Metaphor in Grammar* / ed. by K-U. Panther, L. L. Thornburg and A. Barcelona. Amsterdam-Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2009. pp. 45-71.
9. Ruiz de Mendoza F. J., Peña M. S. Introduction: as strong as its foundations, as wide as its scope. *Cognitive Linguistics: Internal dynamics and interdisciplinary interaction* / ed. by: F. J. Ruiz de Mendoza, M. S. Peña. Berlin-New York : Mouton de Gruyter, 2005. pp. 1–13.
10. Ruiz de Mendoza F. J., Galera A. *Cognitive Modeling. A Linguistic Perspective*. Amsterdam-Philadelphia : John Benjamins, 2014. DOI : 10.1075/hcp.45
11. Ruiz de Mendoza F. J., Pérez L. Metonymy and the grammar: motivation, constraints and interaction. *Language and Communication*, 2001. 21(4). pp. 321–357.
12. Ruiz de Mendoza F. J., Mairal R. Levels of description and constraining factors in meaning construction : An introduction to the Lexical Constructional Model. *Folia Linguistica*, 2008. 4. pp. 355–400.
13. Martínez N. The metaphoric motivation of the caused-motion construction: A case study of perception. *International Journal of English Studies*, 2013. vol. 13 (1). pp. 89-110. DOI : 10.6018/ijes/2013/1/154501
14. Woolf W. *A Room of One's Own*. URL: <https://gutenberg.ca/ebooks/woolfv-aroomofonesown/woolfv-aroomofonesown-00-h.html> (accessed 14.03.2023).

REFERENCES

1. Barcelona A. Clarifying and applying the notions of metaphor and metonymy within cognitive linguistics : An update. *Metaphor and Metonymy in Comparison and Contrast*. 2001. pp. 207–277. DOI : 10.1515/9783110219197.2.207
2. Barcelona A. Motivation of construction meaning and form. The roles of metonymy and inference. *Metonymy and Metaphor in Grammar* / ed. by K-U. Panther, L. L. Thornburg and A. Barcelona. Amsterdam-Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2009. pp. 363–401.
3. Broccias C. 2. Cognitive Grammar. *Current Approaches to Syntax: A Comparative Handbook* / ed. by: A Kertész, E. Moravcsik, and C. Rákosi. Berlin, Boston : De Gruyter Mouton, 2019. pp. 23–48. <https://doi.org/10.1515/9783110540253-002>.
4. Croft W. *Radical Construction Grammar: Syntactic Theory in Typological Perspective*. Oxford : Oxford University Press, 2001.

5. Langacker R. W. *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. New York : Oxford University Press, 2008. 562 p.
6. Langacker R. W. *Concept, Image, and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar*. Berlin, New York : Mouton de Gruyter, 1991. 395 p.
7. Langacker R. W. *Construction Grammars: Cognitive, Radical and less so*. *Cognitive Linguistics: Internal dynamics and interdisciplinary interaction* / ed. by: F. J. Ruiz de Mendoza, M. S. Peña. Berlin-New York : Mouton de Gruyter, 2005. pp. 101–159.
8. Langacker R. W. *Metonymic Grammar. Metonymy and Metaphor in Grammar* / ed. by K-U. Panther, L. L. Thornburg and A. Barcelona. Amsterdam-Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2009. pp. 45–71.
9. Ruiz de Mendoza F. J., Peña M. S. Introduction: as strong as its foundations, as wide as its scope. *Cognitive Linguistics: Internal dynamics and interdisciplinary interaction* / ed. by: F. J. Ruiz de Mendoza, M. S. Peña. Berlin-New York : Mouton de Gruyter, 2005. pp. 1–13.
10. Ruiz de Mendoza F. J., Galera A. *Cognitive Modeling. A Linguistic Perspective*. Amsterdam-Philadelphia : John Benjamins, 2014. DOI : 10.1075/hcp.45
11. Ruiz de Mendoza F. J., Pérez L. Metonymy and the grammar: motivation, constraints and interaction. *Language and Communication*, 2001. 21(4). pp. 321–357.
12. Ruiz de Mendoza F. J., Mairal R. Levels of description and constraining factors in meaning construction : An introduction to the Lexical Constructional Model. *Folia Linguistica*, 2008. 4. pp. 355–400.
13. Martínez N. The metaphoric motivation of the caused-motion construction: A case study of perception. *International Journal of English Studies*, 2013. vol. 13 (1). pp. 89-110. DOI : 10.6018/ijes/2013/1/154501.
14. Woolf W. *A Room of One's Own*. URL: <https://guttenberg.ca/ebooks/woolfv-aroomofonesown/woolfv-aroomofonesown-00-h.html> (accessed 14.03.2023).